

w walce

Z PANDEMIA!

W grudniu 2019 roku w Chinach, w Wuhan wykryto grupę pacjentów z zapaleniem płuc nieznanego pochodzenia. Badania wykazały obecność nowego koronawirusa, którego tymczasowo nazwano 2019-nCoV. Jakiś czas później wirusa przemianowano na SARS-CoV-2 ze względu na wyjątkowe podobieństwo do wirusa SARS-CoV powodującego chorobę SARS (ang. Severe Acute Respiratory Syndrome – zespół ciężkiej ostrej niewydolności oddechowej). Nowy wirus powoduje chorobę covid-19. 11 marca 2020 roku WHO (ang. World Health Organization – Światowa Organizacja Zdrowia) ogłosiła pandemię. Nowy koronawirus należy do rodzaju beta – koronawirusów, tak jak wirusy SARS i MERS. Aktualnie w Polsce (22.03.2020) znajduje się 627 aktywnych przypadków. Odnotowano siedem ofiar.

Czym jest koronawirus?

Koronawirus jest rozległą rodziną wirusów. Tak jak każdy wirus, rozmnaża się używając komórek nosiciela. Gdy dostanie się do komórki, wykorzystuje ją do reprodukcji własnego kodu genetycznego. Zakażenie koronawirusem może prowadzić do obecności płynów w płucach oraz osłabienia układu odpornościowego, co naraża organizm na inne infekcje.

Co mogę zrobić?

Aby zapobiec zarażeniu i rozprzestrzenianiu się wirusa, należy przebywać z dala od dużych grup ludzi. W przypadku jakiegokolwiek choroby zostać w domu oraz zachowywać dystans od osób przejawiających symptomy covid-19 (kaszel, gorączka, problemy z oddychaniem). Zaleca się także mycie rąk po powrocie z dworu, wyjściu z toalety, przed posiłkiem oraz po odbiorze przesyłki pocztowej. Zaleca się także codzienne mycie oraz dezynfekcję często dotykanych

powierzchni. W przypadku podejrzenia u siebie lub osoby, z którą ma się kontakt obecności wirusa, należy zadzwonić na numer 800-190-590. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się wirusa w przypadku posiadania go, powinno się zasłaniać twarz chusteczką lub wewnętrzną stroną łokcia oraz w miarę możliwości odizolować się od otoczenia. Jeśli jest to możliwe, należy także założyć na twarz maseczkę. Najważniejszym jednak jest, by nie panikować.

Michał Margos ●

Światowy Dzień Wody

Światowy Dzień Wody
co roku przypada
22 marca.

Święto to zostało ustanowione przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1992 roku. Obchodzone jest w celu uświadomienia, jak wielką rolę odgrywa woda i jak wielkie zagrożenie niesie ze sobą spadek jej zasobów. Co roku święto to ma inne hasło np. 2018-Natura dla wody. Obchody święta koncentrowały się wtedy na rozwiązaniu problemów na temat niedoboru wody na świecie. W tym roku święto jest obchodzone pod hasłem *Zmiana klimatu*.

Należy wspomnieć, że ok. 800 mln ludzi na świecie cierpi z powodu braku dostępu do czystej, pitnej wody. Z danych Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że z powodu spożywania brudnej wody, co tydzień na świecie umiera 30 tysięcy osób, głównie dzieci.

W Polsce z okazji Światowego Dnia Wody prowadzone są np. różnego rodzaju zajęcia czy warsztaty. Polak zużywa wciąż do 50 l więcej wody niż mieszkaniec Europy. Co roku w wielkich miastach marnuje się od 250-500 mln m³ wody. Ta ilość wystarczyłaby na rok dla 10-20 mln ludzi.

Mam do Was gorącą prośbę, gdy myjecie np. zęby zakręcajcie wodę. Nie marnujcie jej bo jest nam bardzo potrzebna. Warto też wspomnieć, że każdy produkt, który kupujemy ma swój „ślad wodny” Wskaźnik śladu wodnego informuje nas, o objętości wody, która została zużyta do produkcji konsumowanych przez nas dóbr. Każda kropla wody jest dla nas i naszego środowiska bardzo cenna. **Woda to nasz skarb - pamiętajcie o tym.**

Natalia Buszka ●

Chrońmy

22 marca - Dzień Ochrony Bałtyku

Prawie każdy Polak był choć raz nad Bałtykiem. Niektórzy mówią, że to piękne morze z szerokimi plażami i wybrzeżem, na którym leży wiele ciekawych historycznych miejscowości, inni zaś nie polecają wypoczynku nad polskim morzem. Ale co tak naprawdę wiemy o naszym morzu? W tym artykule dowiecie się, jak zmienił się Bałtyk od początku jego istnienia.

Morze Bałtyckie jest jednym z najmłodszych mórz Oceanu Atlantyckiego, powstał ok. 12 tysięcy lat temu. Na początku był jeziorem polodowcowym. Bałtyk z biegiem lat „ewoluował” i uzyskał połączenie z oceanem. Od tego momentu nie jest już jeziorem, lecz morzem. Powierzchnia Morza Bałtyckiego wynosi 1721238 km². Bałtyk jest morzem słonawym, a jego średnia głębokość wynosi 53,2 m (w najgłębszym miejscu ma 459 m.) Temperatura morza wynosi: latem od 11 do 26 °C, a zimą od 2 do 4 °C. Dostęp do morza Bałtyckiego ma 9 państw: Polska, Dania, Litwa, Łotwa, Finlandia, Estonia, Niemcy, Rosja i Szwecja. Warto również dodać, że na Bałtyku znajduje się wiele wysp, np. w Polsce wyspa Wolin i Uznam (granica polsko-niemiecka), ale również wyspa Gotlandia (Szwecja) czy Sarema (Estonia).

Flora i Fauna Morza Bałtyckiego

Życie w Bałtyku jest bardzo ubogie. Duży zakres zasolenia wód pozwala na występowanie gatunków zwierząt słodkowodnych i słonowodnych. Do fauny Bałtyku należą między innymi: dorsz, śledź, krewetka, okoń, płoć i foka szara. Flora Bałtyku jest również uboga. Należą do niej między innymi glony wielokomórkowe: zieleńce, brunatnice, krasnorosty oraz rośliny naczyniowe jak np. trawa morska, czy wywłócznik kłosowy.

Źródła zanieczyszczeń Bałtyku

Do źródeł zanieczyszczeń Bałtyku należą: ścieki, rolnictwo, które nasycone nawozami sztucznymi, stale zasila dopływ rzeczny, a także transport wodny, przemysł chemiczny i wiele innych. Ok. 60% odpadów morskich zajmuje plastik, który zatrzuwa wodę i jest śmiertelnym zagrożeniem dla morskich stworzeń. Stan naszego morza pogarsza się w zastraszającym tempie. Bałtyk obecnie jest BARDZO zanieczyszczony. Dno Morza Bałtyckiego pełne rozkładających się szczątków organicznych, jest nasycone siarkowodorem. W takich warunkach tworzy się pustynia tlenowa, w której poza mikroorganizmami beztlenowymi nic nie wytrzyma. Główną przyczyną

powstawania takich martwych stref jest proces eutrofizacji- czyli nadmiernego wzbogacenia wody w związku azotu i fosforu. Większość z nich dostaje się do morza na skutek działalności człowieka (ścieki, rolnictwo, przemysł). Szacuje się, że za ok. 30 lat, jeśli nic się nie zmieni- może dojść do całkowitego zniszczenia życia w Morzu Bałtyckim.

Skutki zanieczyszczeń Bałtyku

Zanieczyszczone morze niesie ze sobą wiele negatywnych skutków. Jednym z nich jest niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzkiego, szkodliwość dla bezpośrednich mieszkańców morza (roślin i zwierząt) i całkowita degradacja tego ekosystemu. Zanieczyszczone morze niesie też skutki dla zwiedzających, walory estetyczne morza są znacznie obniżone. Bądźmy szczerzy nikt z nas nie chciałby się kąpać w zielonej zupie pełnej sinic i innych zanieczyszczeń.

Nasze morze- nasz problem! W jaki sposób możesz ratować Bałtyk? Przede wszystkim ogranicz plastik, segreguj śmieci, wybieraj naturalne środki czystości i oszczędzaj wodę! W ten sposób zmniejszysz ilość ścieków i oszczędzisz energię!

Tomasz Hadzicki

W świecie

tulipanów

Żółte, czerwone, różowe czy białe, wszystkie zwracają naszą uwagę swoją budową, wyglądem, ale nie zapachem. Prezent idealny. Mowa tutaj o tulipanach, które chyba każdy z nas zna. Moim zadaniem jest pokazać wam bliżej te wspaniałe rośliny.

Czym tak w ogóle są?

Te kwiaty należą do roślin cebulowych, z rodziny liliowatych. Tulipanów istnieje aż 150 gatunków, a odmian uprawnych jest aż 15 tysięcy. Odmiany uprawne to mieszańce, bądź powstały w drodze mutacji.

Skąd się wzięły?

Obecnie możemy spotkać je chyba na całym świecie. Naturalny obszar występowania tej rośliny to Europa Południowa, północna część Afryki, powierzchnia od Turcji po północno-wschodnie Chiny, a nawet Japonie.

Jak wyglądają?

Ich charakterystyczny wygląd znamy wszyscy. Różnorodność kolorystyki ich kwiatów uatrakcyjnia je, a bukiety, w których znajduje się kilka rodzajów/kolorów tulipanów jest doprawdy przecudny.

Łodyga jest prosta istotnie długa (od 7 do 75 cm długości), a wiosną wyrastają na niej 3-5 liści.

Kształt liści można nazwać jajowatym. Niektóre gatunki posiadają ciemnopur-

purowe smugi, lub rysunek nieregularnych prostokątów, występujące między nerwami. Ich liczba nie przekracza 5, a dolny jest zawsze największy.

Kwiat, który znajduje się na szczycie pędu, zazwyczaj występuje pojedynczo, jednak znajdują się również wyjątki. Okwiat nie zróżnicowany jest na kielich i koronę. Okwiat ten składa się z trzech zewnętrznych listków oraz trzech wewnętrznych. Ich długość to nawet kilkanaście centymetrów. Duże pręciki są uznawane za dekoracyjne. Jest ich 6 i, tak jak listki, ułożone są w dwóch okółkach.

Cebula o jajowatym kształcie stanowi część podziemną rośliny. Jej obwód wynosi od 3, do 16 centymetrów. Jest to zmodyfikowany, skróconym pędem, który składa się z piętki i kilku białych łusek, które otoczone są łuską okrywającą. Niektóre gatunki posiadają owłosioną od wewnątrz łuskę.

Jakie mają zabarwienie?

Kwiaty te mają bogatą skalę barw. Są białe, żółte, czerwone czy fioletowe, a nawet i czerwone, oprócz tego mają

rozmaite odcienie wyżej wymienionych barw. Niektóre odmiany zaś są wielobarwne. Niestety nie istnieją tulipany o czysto niebieskim, lub czarnym zabarwieniu. Niektóre kwiaty u niektórych odmian są prawie czarne, co jest efektem mieszania się dwóch barwników, wtedy jeden absorbuje część docierających promieni, a drugi wychwytuje pozostałe promienie, tak, że obydwa kolory uzupełniają się.

Kiedy, gdzie i jak sadzić?

Najlepszym terminem na posadzenie cebulek jest okres zaczynający się w połowie września, a kończący się razem z październikiem. Należy wybrać dobrze nasłonecznione miejsce z wilgotną i żyzną ziemią. Przed zimą powinno się zabezpieczyć rabaty z cebulkami za pomocą kory lub torfu.

Ciekawostki

Zauważono, że kwiaty otwierają się przy temperaturze powyżej 15 °C, zaś zamykają, gdy ta spadnie do 13 °C. Niektóre z nich są wrażliwe na tyle, że dostrzegalna reakcja zachodzi gdy różnica temperatur wynosi 0,5 °C.

Pyłek tulipana odznacza się nadzwyczaj dużą żywotnością, zachowuje bowiem zdolność kiełkowania do 100 dni.

Zofia Horak ●

Chemia

pierwszego

Spotkania

Co prawda walentynki już dawno minęły, ale ten artykuł będzie o miłości. Pytacie czym jest miłość? Już wam odpowiadam.

Chemia pierwszego spotkania - coś Cię elektryzuje i przyciąga do drugiej osoby, czujesz, że w tym momencie ogarnia Cię miłość od pierwszego wejrzenia, ale czy zastanawiałeś/aś się, dlaczego właśnie z tą osobą chcesz się związać? Dlaczego się zakochujemy. Czy jest to wyłącznie przypadek, czy zadziałała tzw. chemia, czyli reakcja biologiczna zachodząca w organizmie.

Chemia pierwszego spotkania?

Gdy dwoje ludzi spotyka się po raz pierwszy. Chcą być razem, nie mówić o sobie „ja”, „ty”, ale „my”, następuje zakochanie. Wśród naukowców próbujących zgłębić problem miłości od pierwszego wejrzenia pojawiło się zatem przypuszczenie, że to właśnie twarz ma kluczowe znaczenie dla tego typu zjawiska. Hipoteza ta została potwierdzona w badaniach. Naukowcy z Nowego Jorku odkryli, że każdy z nas, widząc po raz pierwszy twarz innego człowieka, potrzebuje zaledwie 0,5 sekundy, by

podjąć decyzję, czy osoba ta, mogłaby być naszym potencjalnym partnerem. Powstaje jednak pytanie, co wpływa na naszą decyzję odnośnie tego, czy nowo poznaną osobę zidentyfikujemy jako kogoś, z kim mogłyby nas łączyć głębsze uczucia, o kim, w połączeniu z sobą, będziemy myśleć „My dwoje”? Ważnym kryterium jest tutaj atrakcyjność. Nie oznacza to, że jedynie najprzystojniejsi mężczyźni i najpiękniejsze kobiety mają szansę na znalezienie swojej drugiej połówki. Każdy z nas posiada swój własny wzór atrakcyjności i piękna, każdego z nas może osiągnąć strzała Amora.

Podobieństwa się przyciągają?

Alvarez i Jaffe (2004) przeprowadzili eksperyment, w którym sfotografowali 36 losowo wybranych par, a następnie podzielili je na 6 grup zdjęć. Wszystkie zdjęcia zostały przecięte na pół. Poproszono zespół neutralnych sędziów o dopasowanie połówek zdjęć do siebie,

Miłość to uczucie, typ relacji międzyludzkich, zachowań, postaw. Często jest inspiracją dla dzieł literackich lub malarstwa. Stanowi ważny aspekt psychologii, filozofii i religii.

w taki sposób, by intuicyjnie zidentyfikować te osoby, które tworzyły pary. Okazało się, że poprawność dopasowania była zadziwiająco wysoka. Wniosek, jaki wyciągnięto z tego eksperymentu, dobrze odzwierciedlał znane powiedzenie mówiące, że „podobieństwa się przyciągają”. Za najbardziej atrakcyjne uznajemy te osoby, które są podobne do nas samych. Jeżeli zaś twarze tych osób przykuwają podczas pierwszego spotkania naszą uwagę, wówczas droga do „miłości od pierwszego wejrzenia” wydaje się być dużo prostsza i bardziej zrozumiała.

Julia Gala ●

KORONAWIRUS powoduje gorączkę, kaszel, duszności.

Przenosi się drogą kropelkową, a więc podczas kaszlu, kichania.

Jak zapobiegać zakażeniu?

Często myj ręce, używając mydła i wody.

Kiedy kaszlesz lub kichasz, **zakrywaj usta i nos**.

Zachowaj co najmniej 1-1,5 metra odległości od osób, które kaszlą i kichają.

Jeśli **wracasz z regionu**, gdzie występuje koronawirus i **masz objawy** choroby lub miałeś **kontakt z osobą zakażoną**, powiadom telefonicznie o tym stację sanitarno-epidemiologiczną lub zgłoś się do oddziału obserwacyjno-zakaźnego.

Infolinia NFZ

800 190 590

www.gov.pl/koronawirus

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Michał Margos, Zofia Horak, Julia Gala, Antonia Proszkowiec,
Maja Nowicka, Mikołaj Kościuk, Wiktoria Chraścina, Tomasz Hadzicki

Opiekun redakcji: Kamila Figura